СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

И ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 284. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 7. грудня, 1927. VOL. XXXV. No. 284. Jersey City, N. J., Wednesday, December 7, 1927. THREE CENTS.

ОТВОРЕННЄ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ

ОРГАНІЗУЮТЬ КОНҐРЕС, АЛЕ ВІДКЛАДАЮТЬ СПІРНІ ПИТАННЯ НА БУДУЧЕ.

ВАШИНҐТОН, 5. грудня. — Нині отворено врочисто сесію 70. конґресу. При битком набитих ґалеріях організовано обі палати без трудности, бо члени нарад відсунули зпід нарад конґресу всі спірні справи.

Президентом палати послів вибрано назад републиканця Лонґворта. До всіх комісій сеї палати вибрано назад старих членів.

У палаті сенату президента не вибирано, бо, як відомо, сенатом проводить віцепрезидент Злучених Держав. Тут сподівалися загально горячої дебати за допущеннє до сенату Вера з Пенсилвенії та Смита з Илинойса, і сенатор Норис уже почав проти них кампанію, але коли він вніс резолюцію за недопущенєм їх до сенаторської присяги, сенат сейчас постановив відложити справу на пізнійше.

Через те, що републиканці не мають більшости в сенаті, а демократи не хочуть занятися організацією сенатових комісій, прийшли до великого значіння так звані поступові републиканці. Від них провід сенату сподівався не малого клопоту, і щоби йому запобігти, замкнено засіданнє сейчас по короткім отворенню.

ФАРМЕРИ ДОМАГАЮТЬСЯ КОНҐРЕСОВОЇ ДОПОМОГИ.

ШИКАҐО, Илинойс, 5. грудня. — Нині почалася тут конференція великої фармерської організації Американської Федерації Фармерських Бюр.

Отворив конференцію предсідатель організації Томсон довшою промовою, в якій він подав цікаві факти з фармерського життя. Говорив він межи инчим, що фармери заробили сього року пересічно 853 долярів; коли се порівнати з пересічним зарібком усего населення краю, який виносить 2,010 долярів на рік, то зарібок се дуже малий. З того бесідник робить заключеннє, що без якоїсь державної допомоги американський фармер мусить загинути.

Промову Томпсона приняли зібрані з великим признанєм.

МЕКСИКАНСЬКІ ВІЙСКА ШУКАЮТЬ ЗА АРХИЕПИСКОПОМ.

УРЯД ПРИЗНАЄ ЙОГО ПРОВІДНИКОМ БАНДИТИЗМУ.

НОҐАЛЕС, Мексико, 5. грудня. — З Ґвадаляхари доносять до місцевої ґазети Геролда, що федеральні війска шукають за місцевим римо-католицьким архиепископом Франціщком Ороско, який має стояти на чолі банди релігійних фанатиків. Війска мали дістати приказ дістати еписко па в свої руки живого або мертвого.

НАФТЯРІ НА СУДІ ЗА ВПЛИВАННЄ НА ЛАВУ ПРИСЯЖНИХ СУДДІВ.

ВАШИНҐТОН, 5. грудня. — Перед федеральним судом станули нині нафтярі Синклер, Дей та Кларк і детективи Вилиємс Бернс, його син та Чарлз Віч, менаджер одного Бернсового бюра, — всі вони обжаловані за беззаконне впливанне на присяжних суддів, що судили недавно Синклера й Фола.

В своїх зізнаннях Синклер признався, що він наняв детективів слідкувати за членами лави, а робив він се тому, бо боявся беззаконного впливання на них з другої сторони.

ПАНІ ЛІЛІЕНДАЛ ЗІЗНАЄ В СВОЇЙ ОБОРОНІ.

МЕЙЗ ЛЕНДИНҐ, Ню Джерзі, 5. грудня. — Пані Маргарета Ліліендал, обжалована за вбитте свого мужа лікаря Ліліендала, виступила нині на процесі зі зізнаннями, в яких вона знова повторила, що мужа її вбили два невідомі їй Мурини, та вона не має нічого спільного з убийством.

Вона признала, що її муж сварився був з Бічом, який стає на суді як співобжалований, але ся сварка була викликана балачками між пльоткарями. Вона перечила, буцімто вона поробила на мапі, яку поліція найшла в її домі, місце, на якому вбито мужа.

НЕБУВАЛИЙ БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА КАБАРЕТ.

ШИКАҐО, 5. грудня. — На Пароді Кафе, що має своє приміщенне на Норт Стейт Стр., напала нині в ночі, коло 3. години над ранком, банда опришків. Співачка власне співала пісоньку, коли провідник банди крикнув до зібраних: „Всі піднимайте руки". Між гістьми кабарету було кількох полісменів, а один з них струтив свою жінку під стіл, а самий виняв револьвер і став стріляти до провідника. Полісмен хибнув; розбишака стрілив до нього, і теж хибнув, але поцілив одну зі співачок.

Почалася стрілянина межи бандитами а полісменами. Коли знова засвічено світла, на долівці найдено вбитого „вейтра", що погиб біжучи на вулицю кликати допомоги, та тяжко поранену співачку та жінку одного гостя. Коло виходу лежав провідник банди та 4 його товаришів, всі тяжко ранені. З полісменів пострілено одного.

Провідник банди має називатися Едвард Коминс, має бути жонатий та має мати 2 дітий.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА ПІД ЕКАТЕРИНОСЛАВОМ.

МОСКВА. — Під Дніпро-Петровськом, давнійшим Екатеринославом, зійшов з шин пасажирський поїзд. В наслідок сеї катастрофи згинуло на місци 70 осіб, а 30 потерпіло покалічення.

НЕДОСТАЧА ХЛІБА У ХАРКОВІ.

ХАРКІВ. — Тутешний часопис „Вісти" доносить, що з причини якихсь організаторських ошибок наступила несподівана перерва в заосмотренню Харкова у хліб.

Місцева радянська влада приняла відповідні заходи, щоби заосмотрити Харків негайно у довіз хліба.

ПОБИТТЯ СОВІТСЬКОГО ПРЕДСТАВНИКА КОМІСАРІЯТУ ОСВІТИ В ГАЛИЧИНІ.

ВАРШАВА. — До Станиславова прибув представник харківського комісаріяту освіти, щоби взяти участь у виставці української книжки.

Двох еміґрантів з Великої України вдерлися до готелю, де він перебував і побили його тяжко, після чого представник радянського уряду безпроволочно виїхав з поворотом до Харкова.

ПОРТУҐАЛІЯ ПРОСИТЬ ЛІҐУ НАЦІЙ О ПОМІЧ.

ЖЕНЕВА, 3. грудня. — Портуґалія звернулася до Ліґи Націй, щоби вона розслідила фінансове й економічне її положення, в надії, що Ліґа допоможе до фінансового двигнення її краю через розписання інтернаціональної пожички під наглядом Ліґи.

Колиб се сталося, Портуґалія, подібно як Австрія, Угорщина, Естонія, Греція й Болґарія, буде належати до тих держав, яким помагала, або буде помагати Ліґа Націй.

РАДЕК В БІДІ.

ПРАГА. — Московський кореспондент „Праґер Пресс" доносить, що в Совітськім Союзі щоденно видалюють з урядової служби опозиціоністів. Матеріяльне положення деяких троцкістів має бути дуже тяжке. Особливо дуже бідує Радек, якому відняли усі його платні становища, як ректора „китайського університету" й инші.

СЛОВАКИ ДОМАГАЮТЬСЯ БОЙКОТОВАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ФІЛЬМІВ.

ПРАГА, 3. грудня. — Словацька націоналістична преса домагається бойкоту фільмів трох американських фільмових компаній, „Феймос Плейерс", „Фирст" Нешенал" і „Метро Голдвін". Згадана преса робить закиди, що одна з тих компаній продукує фільми, які ведуть пропаганду проти постанов Версайського мира й теперішних границь Чехо-Словаччини.

НЕДОПУЩЕННЯ ТРОЦЬКОГО И ЗІНОВЄВА НА ЗІЗД КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

БЕРЛІН. — З Москви доносять, що Троцького й Зіновєва не допущено на зізд комуністичної партії, що тепер відбувається в Москві, навіть в характері звичайних гостей. Організаційний комітет зізду відмовився видати їм перепустку, покликуючись на те, що Центральний Комітет не бажає собі їх присутности на нарадах комуністичної партії.

СПИСОК НАРОДІВ, ЩО ЗАМЕШКУЮТЬ СОВІТСЬКИЙ СОЮЗ.

Союзна Академія Наук опублікувала список народів, що заселюють СРСР. Всього їх 165. Серед цеї великої кількости народів є до 60 племен, що налічують менше 10 тисяч душ; є навіть племя — Ішкашимці — що нараховує всього сто душ. Ось спис народів, найбільш численних, що входять у склад СРСР: Великоросі — 70 міліонів, Українці — 25 міл., Білоруси — звище 4 міл., Кіргізи — 4 міл., Узбеки — 3.760 т., поволжські Татари — 2.260 т., Жиди — 1.897 т., Азербайджанці — 1.506 т., Молдоване — 1.300 т., Вірмени — 1.126 т., Ґрузини — 1.094 т., Чуваші — 1.062 т., Німці — 1.044 тисяч. Скількість всіх инших народів менше 1 міліона. Ця статистика приведена мабуть по спискам, основаних на заявах громадян, до якої нації себе зараховують.

АВСТРІЯ УВІЛЬНИТЬСЯ ВІД АЛЯНТСЬКОЇ КОНТРОЛІ 1 СІЧНЯ 1928 Р.

ПАРИЖ, 2. грудня. — Конференція аліянтських амбасадорів, яка саме тут відбулася, рішила, що Австрію треба буде увільнити цілком від аліянтської контролі.

Згадану контролю наложено на підставі постанов мира у Ст. Жермейн.

ДО ПАЛЕСТИНИ НЕ ДОПУСКАЮТЬ ВЛАСТИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ҐАЗЕТ.

ЄРУСАЛИМ. — На підставі розпорядку палестинського правительства, до Палестини не вільно присилати й там продавати „Правди", „Ізвестія" і других большевицьких часописів. Установлено також строгий надзір над тим, щоби туди не привозили тайком згаданих ґазет.

МОНТЕ КАРЛЬО В КЛОПОТАХ.

Саля гри в Монте Карльо, що утримує своїми доходами всю держав Монако (Монако і Монте Карльо одно й те саме місто!), находиться тепер у фінансових клопотах. Не тому, що хтось, хто шукав там щастя, найшов його і розбив банк, а тому, що управа касина витратила незвичайно багато гроша на відновлення самого будинку і на влаштування нових осередків забави та вигоди для приїзжих гостей.

СОВІТСЬКИЙ СОЮЗ ПРОДАЄ ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ.

ПАРИЖ, 3. грудня. — Як доносять французькі часописи, Совітський Союз почав у послідним часі продавати церковні дзвони, щоби придбати дещо гроша й з сього видко, що коло нього фінансова скрута.

Недавно прибув до Гавру совітський корабель, наладований церковними дзвонами, які походять з усіх сторін Совітського Союза.

Хотяй деякі з тих дзвонів відзначаються артистичним виробом, привезено їх на продаж з численними дірами, щоби не платити за них високого цла. Їх призначено на перетоплення у французьких фабриках.

ВІДРОЧЕННЯ ЗАСІДАНЬ КОНФЕРЕНЦІЇ ДЛЯ РОЗЗБРОЄНЬ.

ЖЕНЕВА, 3. грудня. — Засідання приготовавчої конференції для розброєнь, які розпочалися тут 30. падолиста, відрочено сегодня. Слідуюче засідання згаданої конференції назначено на 15 марта сл. р. Сталося се мимо протесту Совітського Союза, який домагався скликання сеї конференції на 10 січня 1928.

М. Літвінов, голова совітської делеґації, коли його запитали, чи совітська делеґація візьме участь у слідуючих засіданнях конференції, що відбудуться в марті, відповів: „З певністю ми повернемо до Женеви на слідуюче засідання конференції для розброєнь. Ми вже заявили, що завжди будемо брати участь у конференціях, які склкиується в цілі доведення до роззброєнь. Ми є, були й будемо за роззброєннєм".

ПОЛЬСЬКИЙ ҐАРНІЗОН ДЛЯ ДАНЦІҐА.

ВАРШАВА. — Маршал Пілсудський видав тайний приказ про створенне польського ґарнізону в Данціґу, хоч се противиться 4 артикулови конституції вільного міста Данціґу. Начальником ґарнізону назначено польського комісаря в Данціґу.

МУССОЛІНІ ЗАБОРОНЯЄ АМЕРИКАНСЬКІ ТАНЦІ.

РИМ. — Муссоліні видав недавно розпорядок, силою якого забороняє офіцирам як армії так і фльоти танцювати американські танці, як приміром шіммі, чарльстон і блек ботом.

ПАПА НЕ ПОЗВОЛИВ ВІДДАТИСЯ ДОЧЦІ ІТАЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

РИМ. — Болгарський король думав женитися з дочкою італійського короля, Джіованною. До вінчання однак не прийде, бо папа римський Пій XI. заборонив принцесі перейти на православну віру, чого домагається болгарська конституція. Болгарський король буде тепер шукати собі жінки між православними княжнами.

ВИБОРИ ДО ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ НАЗНАЧЕНО НА 4. МАРТА 1928 Р.

БУВШІ ПОЛЬСЬКІ ПОСЛИ ПОКЛИКАНІ НА ВІЙСКОВІ ВПРАВИ.

ВАРШАВА, 5. грудня. — Декретом президента Мосціцького назначено вибори до польського сойму на 4 марта 1928 р. При виборах, як сподіються, виступлять три головні ґрупи: Праве націоналістичне крило, що творить опозицію до теперішнього правительства й яке числило до недавна 210 послів. До прихильників Пілсудського належать богаті властителі земських посілостей, та ліве крило опозиції, що складається зі соціялістів, радикалів і селянських партій, які заявляються радше за поправою правительства, як за опозицією проти нього. Є ще національні меншости й Жиди, які стоять в опозиції до теперішнього правительства. Крім сього є теж комуністи, яких не признає правительство, та яких партію уважається нелеґальною.

Около тузина бувших польських послів мусить іти тепер до війска та відбувати війскові вправи, від яких були вони вільні в протягу послідних 5 літ, на підставі їх посольської незайманности. Належать вони в більшости до опозиції проти Пілсудського й тому уважають покликання їх до війска за пімсту зі сторони Пілсудського.

КОНФЕРЕНЦІЯ МІЖ ЧЕМБЕРЛЕЙНОМ І ЛІТВІНОВОМ.

ПОКИ-ЩО НЕ ПРИЙШЛО ДО НІЯКОГО ПОРОЗУМІННЯ.

ЖЕНЕВА, 5. грудня. — Представник Совітського Союза на конференції для розброєнь, Літвінов, мав тут 55 мінутову конференцію з Сер О. Чемберлейном, бритійським міністром заграничних справ. Була се перша конференція між представниками двох держав, по зірванню дипльоматичних зносин у маю сього року. Конференція відбулась у готелі Бюривадж, де мешкає Чемберлейн.

З комунікату, який видано сейчас по конференції, показується, що в часі дискусії між двома дипльоматами не можна було найти ніякої основи до порозуміння.

Розмова між представниками обох держав дала лише нагоду до виміни гадок, відносно взаємин між Совітським Союзом, а Великою Британією.

Причиною, що Чемберлейн приняв Літвінова, відмовившися з початку бачитися з ним, має бути інтервенція Бріяна, французького міністра заграничних справ. Чемберлейн піддався вкінці намовам Бріяна й заявив, що, коли Літвінов буде просити о авдієнцію, він не буде міг відмовити йому, бо Совітський Союз і Велика Британія засідають як рівні члени Конференції для розброєнь.

Чемберлейн заявив опісля дипльоматам, що в часі інтерву з Літвіновом він зажадав від нього, щоби Совіти залишили комуністичну пропаґанду і що запорука Совітського Союза, що не буде вести такої пропаґанди, є першою умовою розпочаття переговорів. На се відповів Літвінов, що Совіти не ведуть ніякої пропаґанди, а за вчинки Третого Інтернаціоналу не могуть брати на себе ніякої відвічальности.

КОМУНІСТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ НАКЛАДАЄ НАМОРДНИК НА ОПОЗИЦІЮ.

БЕСІДУ РАКОВСЬКОГО ЗАКРИЧАЛИ СТОРОННИКИ СТАЛІНА. МАНІФЕСТ ОПОЗИЦІЇ НЕ ПОЯВИВСЯ.

МОСКВА, 5. грудня. — На нинішній порядок дневний прийшла дискусія над питанням опозиції в комуністичній партії. Через те, що на 1200 вибраних і 400 запрошених делеґатів, що не мають права голосу, опозиція не має ніяких представників, не є дивною річчю, що настрій до опозиції є крайно ворожий.

Першим бесідником зі сторони опозиції був Хр. Раковський, який говорив через 20 мінут, обороняючи переважно своє власне становище. Його вкінці закричали і він мусів уступити з трибуни. Другим бесідником мав бути Каменев, одначе він не виступив з промовою. Також здивованнє викликала обставина, що не появився ніякий маніфест опозиції. Сю обставину уважають деякі як заповідь хитання опозиції й бажання прийти до порозуміння зі сталінцями.

Кореспондент американської преси не годиться одначе з тим здогадом і каже, що опозиція є незрушима й не прийме, домагань уряду, що домагається її повного упокорення. Прихильник уряду і голова юнії залізничників, Андреєв, заявив одначе, що опозиціоністам не можна вірити, хочби вони й підписали капітуляційну формулку й що їх усіх треба на завжди виключити з комуністичної партії.

РОЗДОР МІЖ ДВОМА ГРУПАМИ КИТАЙСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

ШАНҐАЙ, 5. грудня. — Триднева сесія Куомінтангу або націоналістичної політичної орґанізації, що мала довести до порозуміння між обома ґрупами, закінчилася повним зірванням нарад.

Ґрупа націоналістів з Нанкінґ, по горячій перепалці, вийшла з салі нарад, обвинюючи націоналістів з Кантон, що є червоними симпатиками комуністів.

Опісля націоналісти з Нанкінґ відбули осібну конференцію. Загально думають, що зірвання між обома ґрупами є цілковите, та що до порозуміння між ними вже більше не прийде.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ІСТОРІЇ ОДНОГО „ГРАМАТИКА"

Видно, що важко нам розпращатися з д-ром Назаруком. Та не так нам, як йому з нами. Доїхав до Галичини, побув там кілька тижнів і вже пише до гетьмансько-клерикальної „Січи" в Америці про „Враження і думки з Галичини".

Згадує навіть про свій візд до Львова, коли пише: „Майже без чувства віхав я сим разом у місто. Знакомими вулицями йшли незнакомі люде. Тут і там ішов польський жовнір у рогатій шапці. Я думав перед тим, що вид польських жовнірів у нашім Львові дуже потрясе мною. Не потряс дуже. А не потряс, бо на Радянській Україні рівнож неправда", — каже др. Назарук і через те саме польська рогатуфка вже ним не потрясає. Так він сам пише. А далі згадавши про ріжні церкви та богослуженнє в польськім костелі, пише він таке: „З дня на день очікую візити з польської поліції. Нема. А знакомі кажуть, що й не буде. Бо вже минули ті часи. От не увязнили й молодого Петрушевича, котрий вернув. А оден каже: Гадаєте, що й Селезінку булиб увязнили, якби сам був не зголосився. А зголосився, то не знали, що з ним зробити — замкнули. Бо чого приходив".

Ось таке дослівно читаємо в 22 числі гетьманської „Січи", що виходить в Шикаго. Ніхто не увірив би, що таке можливе в українській газеті, бо ніякий польський часопис ще досі не відважився був на таку безвстидну провокацію. Поляки хоч не перечать, що арештують Українців, а тільки оправдуються, що замикають їх за те, що Українці бунтуються проти польської влади. А др. Назарук пише, що ніяких арештів нема, а арештують хиба тих Українців, що самі зголошуються до кriміналу. Таке читаємо чорне на білім в падолистовім числі „Січи", в часі, коли святкуємо память поляглих героїв і память своєї державности на тих землях, що тепер під Польщею. Читаємо про те в тім часі, коли краєві часописи принесли відомости про нові засуди, про нові арешти і коли Комітет допомоги політичним вязням благає нас якраз тепер о збільшення допомоги, бо каже, що не має средств, щоби ратувати ту масу молодого кашого покоління, що ще гние по польських тюрмах і яка з кождим днем збільшається.

Польща не арештує отже Українців, бо не арештувала д-ра Назарука. Та защож мала його арештувати? Чиж ми в Америці не боролися проти його роботи якраз тому, що за ту роботу він дістане ордер від Польщі? Він хотів вчити нас граматики і спорив над тим чи „литка" пишеться через „т" чи через „д", вчив нас послуху варшавсько-римському конкордатови, боронив рутенства, календаря і целібату та плюгавив память Франка. Вів нас до рабства, коли ми змагали до визволення. І по своїй дорозі докотився до того, що прибувши до Львова зложив сейчас візиту директорови поліції Райнлендерови і заявив свою льояльність супроти Польщі. Якраз тепер повідомлено нас про те з краю.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Коли тепер говорять у нас про Україну, то дуже часто оперується старими відомостями, які походять ще зперед 1914 р. Тому саме хочемо подати в низці статей відомости про сучасний стан на Україні, користуючись при тім між иншим і офіційними виданнями радянських статистичних установ.

Територія.

Сучасна Радянська Україна посідає територію з 434,617 квадратових кільометрів. Порівнюючи той простір з иншими европейськими державами, вийде, що Радянська Україна (без Криму, Кубані та земель окупованих Польщею, Румунією й Чехо-Словакією) займає в Европі пяте місце. Перше місце по величині території займає Франція 537.000 кв. кіль.; Еспанія 505.000 кв. кіль.; Німеччина 477.000 кв. кільом.; Швеція 448.000 кв. кіль. Слідуюче місце по Україні займає сучасна Польща, якої землі обнимають 367.000 кв. кіль. разом з окупованими нею українськими, білоруськими та литовськими землями. Далі йде Норвегія 327.000 кв. кіль.; Англія 318.000 кв. кіль.; Румунія 297.000 кв. кіль., разом з окупованими нею українськими, угорськими та болгарськими землями, а за нею йде Італія 86.000 кв. кіль. і так далі. Коли взяти всю етнографічну територію України, себто Соборну Україну, то вона буде найбільша в Европі, бо буде мати 680.000 кв. кіль.

Вся територія України поділена на 632 райони, що управляються 9,972 сільськими радами. Всіх селищ на Радянській Україні нараховано 45.115, а середних міст та селищ міського типу всього лише 176. Отже Україна є країною сільського типу, країною сільсько-господарчою навіть по характеру розподілу свого населення.

Населення.

Загальна кількість населення на Радянській Україні в 1926 році виносила 28,044,342 душі. Таким чином Радянська Україна по кількости населення займає шесте місце в Европі по Німеччині — 62,5 міліонів населення; Англії 44 міл.; Італії 42,1 міл.; Франції 39,2 міл.; Польщі (разом з українським та иншими народами, землі яких вона загарбала) 29,1 міл.

Колиж числити населення Соборної України, то тоді Україна буде займати третє місце в Европі, уступаючи лише Німеччині та Англії.

З того населення на кожду сотку душ приходить мущин 48, а жінок 52. Між тим як перед війною це відношення було пів на пів. Отже на Україні сталося те саме, що і в инших европейських державах, себто перевага жінок над мущинами, що завдячити треба головно великій війні та революції.

В той час, як в инших державах Европи замітне велике збільшення міського населення на рахунок сільського, на Україні це залишилося майже без зміни, як було ще напередодні війни. Відношення це тепер таке, що на кожних сто мешканців на Україні живе в містах 14 душ, а 86 душ в селах. Що до національного складу населення Радянської України припадає на кожні сто душ 81 Українців. Це значить, що на рахунок инших народностей припадає 19 душ. При тім треба замітити, що серед сільського населення Українців переважає більше, як 90 душ на кожних сто, але зате міське населення дає зовсім иншу картину національного складу. Населення в містах розпреділюється по національностям так: Українців 38,5; Москалів 27,2; Жидів 29,4; Поляків 2,0, ще невеличкі ґрупки инших.

Але в містах, що являються адміністративними центрами, себто тих, що заряджають державно-політичним, культурним, національним та економічним життям України, це відношення ґруп населення змінюється на значну некористь Українців. Тут ми знаходимо Українців лише 30,6 зате Жидів маємо 32,4, а Москалів 31,5.

Коли ми пригадаємо большевицьку виборчу ординацію до ріжних органів радянської влади, то тоді уявимо собі, як вона відбивається шкідливо на українськім національнім розвою. В інтересах диктатури пролетаріяту, або ще більше в інтересах панування міста над селом, большевики завели так, що селянство посилає в десятеро меньше своїх делеґатів до окружних та центральних совітів ніж місто й в сто разів мабуть меньше ніж робітництво. Отже керма управління Радянською Україною знаходиться в руках жидівсько-московського населення міст, але не в українських. Українському населенню допускається господарити й управляти лише в свойому селі, та й то по інструкціям, законам, які виробила жидівсько-московська меньшість на Україні, та ще й під доглядом тої меншости.

Чим більше місто має адміністративно-державної влади, чим більший район його впливу, тим меньше в ньому українського елементу. Це яскраво видно з такої таблички: Населення по національности в містах поділяється так:

В містах, що мають населення понад 100 тис. душ, на кожних 100 душ Українців 22,7; Москалів 39,0; Жидів 32,0; Поляків 2,4. В містах, що мають населення 50 до 100 тис. душ, на кожних 100 душ Українців 34,9; Москалів 25,1; Жидів 35,2; Поляків 2,6. В містах, що мають населення 20 до 50 тис. душ, на кожних 100 душ Українців 39,3; Москалів 28,8; Жидів 28,9; Поляків 1,9. В містах, що мають населення 10 до 20 тис. душ, на кожних 100 душ Українців 54,7; Москалів 17,6; Жидів 24,2; Поляків 1,4. В містах, що мають населення меньше 10 тис. душ, на кожних 100 душ Українців 51,2; Москалів 17,4; Жидів 27,8; Поляків 1,8.

Тут ми бачимо, що в меньших містах українське населення творить більше половини населення, зате у більших містах спадає воно майже до одної пятої частини всього населення. А більші міста, то саме ті центри, що управляють Україною. Отже при большевицькій системі управи над українським населенням панують і будуть панувати Жиди та Москалі й коли вони де в чому попускають українським націоналістам, то роблять лише це з примусу, бо не в стані перебороти пасивний опір українського села, а місто без села жити не може.

До цього ще треба додати, що майже одна четвертина міського населення знаходиться на державній службі. Шкода, що большевицька статистика не подає відомостей розподілу державних урядовців та членів ріжних рад і инших органів по національним ґрупам. Тодіб ми могли числами показати, яку ролю в управлінню України грають Українці. Тепер лише приходиться на підставі згаданих даних ствердити, що у всякому разі не таку, яка їм належиться навіть по праву більшости населення.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО.

ДУМИ МОЇ.

**Думи мої, думи мої,
Квіти мої, діти!
Виростав вас, доглядав вас, —
Деж мені вас діти?
В Україну ідіть, діти,
В нашу Україну,
По-під тинню сиротами,
А я — тут загину.
Там найдете щире серце
І слово ласкаве,
Там найдете щиру правду,
А ще може й славу...
Привітай же, моя ненько,
Моя Україно,
Моїх діток нерозумних,
Як свою дитину.**

TARAS SHEWCHENKO.

THOUGHTS OF MINE.

**Thoughts of mine, my thoughts, my only
Children, flowers true blue!
Having weaned you, cared for you,
Where shall I plant you.
Children, please go into Ukraine,
Into Ukraine, there
You will wander homeless orphans;
I shall perish here.
There you'll find hearts sincere,
And some welcome words, true;
There you'll find truth sincere
And perhaps some fame too.
Welcome them, my dear mother,
My Ukraine so mild,
Fondle all these humble babies
Like you would your child.**

З української на англійську мову переклав **Володимир Семенина.**

Наче віз без коліс
Не покотиться до суду,
Так своєї судьби
Не дійдеш без праці й труду.

Іван Франко.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1928 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою 5. грудня. Від. 218 (3 п.), 243 (2 п.), 274 (2 п.), 301 (2 п.).

Вислано експресом 6. грудня: Від. 135, 137, 147 (2 п.), 223, 295 (2 п.), 308, 323, 334 (2 п.), 350, 355, 385 (2 п.), 401.

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня висилання календарів, нехай повідомить Адміністрацію Свободи.

С. Васильченко.

ПАЦАНОК.

У весняному повітрі загув вечірний дзвін, розносячи по місті людям звістку, що зайшло велике свято.

Вирізалися в небі перше зірки над ниненькою обшарпаною тюрмою.

Сонною пусткою-руїною здавалася вона у вечірних присмерках.

А за ґратами та замками стиха шуміло — гула там підборкана молода сила.

В тюрмі почалася провірка: забриньчали швидко ключами, часто загрюкали молотками об залізні ґрати. Поспішали, бо спізнилися сьогодні.

В третій камері товариш Петро виряжався в дорогу. Сьогодні на прогулянці він образив начальника, якого ненавиділа вся тюрма, і тепер мусів іти до карцеру. Товариші по камері гуртом виряжали його: давали йому теплішу одежу, розсипали поза підкладкою піджака тютюн та сірники, щоб не знайшли, коли будуть його обшукувати.

Сам Петро, кремезний хлопчина з русявою борідкою, прихватком наївся чогось аж на троє суток.

Через невеликий час, одягаючись на ходу після трусу й широко ступаючи по коридорі, він уже поспішався до карцеру. Слідком за ним ішов надзиратель і брязкав ключами. Стали перед маленькими, старими дверима з дірочкою-прозоркою й здоровенним висячим замком.

Оцей льох, чи комірчина, по бідности тюрми, була призначена для карцеру. Загриміло залізо і двері відчинилися. Трохи прогнувшись, Петро ступив кудись у вохку й холодну темряву. Відразу тоненько дзвизнув за ним важкий залізний засув, загримів замок, і все стихло. Петро ступив далі й став обдивлятися.

В маленьке віконце, густо переплетене ґратами, заглядало зоряне небо.

Петро потягнувся й голосно позіхнув.

— Здраствуй, товаришу!... за віщо це тебе? — несподівано почувся десь з темного кутка тоненький дитячий голос.

Петро здрігнув.

— Ти хто такий? — зараз спитав він.

— Я — пацанок*) з пятої камери... Це добре, товаришу, що ти сюди попав: у двох буде якось веселіш.

Придивившись, Петро хутко завважив, що в кутку, під стіною, щось біліло. Підійшовши ближче, він став добачати й фіґуру пацанка.

— А тебе-ж за віщо сюди... товаришу? — спитав Петро, усміхнувшись.

*) Пацанок — хлопчик.

— Масалку*) погнав в Христа та Паску, то старший і посадив на троє суток, — чванливо відповів пацанок.

— Як же сидиться тобі тут, товаришок? — розпитував Петро, сідаючи поруч з пацанком.

— Ой, гидко-гидко, товаришу, — таємним голосом одмовляє той. — Холодно, вохко, та ще... пацюки (щурі), щоб вони видохли! Заснути ніяк не дадуть: тільки задрімаєш — зараз так і зашарудять по ногах, по грудях... один за палець укусив; то оце я зняв черевика та й стережу — може підкрадеться котрий, то пришию**) суку.

Петро став витрушувати поза підкладкою тютюн та сірники, а пацанок відразу почав без перестанку щебетати.

Володька-пацанка знала вся тюрма. То був хлопчик на вигляд років дванацяти, діловий, непосидющий. У камері він завжди як не з надзирателем гризся коло прозорки, то на вікні коло ґрат допікав вартового. На тюремного подвірю, коли виходила пята камера на прогулянку, його жваве цвірінчання, змішуючися з брязкотом кайданів, сповняло усе подвіря. Собі за товариша там вибирав Володько завжди якогонебудь здоровенного значного кандальщика, ходив поруч з ним, пихкаючи поважно цигаркою й переймаючи всі рухи і звички старих каторжан; свій тюремний бушлат та шапочку він навіть намагався носити так, як вони.

*) Салдата, вартового.
**) Пришию — убю.

Тепер перед новим чоловіком, перед „політичним", йому хотілося показати не якимнебудь „грачем"*) а парнем „фортовим". За першу ознаку цього вважалося знання фортової мови, тюремних та злодійських звичок і Володько відразу хотів висипати перед Петром увесь свій запас цеї науки. Пересипаючи свою мову фортовими словами й перескакуючи з одної розмови на другу, він цокотав:

— Нема в нашій камері тепер путніх ребят. Колись були боги**): Кошовий, Близнюк, Васька-кандальщик... А тепер осталися одні сявки. Духовитого парня ні одного нема. Всі такі, що на волі „стріляли" та під рундуками танцювали за печінку; а сюди поприходили та й мають себе за якесь божество... Знаєш, товаришу, мене судили на один рік, а я після суду встав та й погнав предсідателя в закон та пугвички: припаяли, суки, іще на півроку... Шармач я, і раз був на грубому***) ділі. З Ваською з кандальщиком „купили" в одного „ерика"†) пять тисяч. Ех, і погуляли-ж тоді ми з ним! Тільки не довго й гуляли: на третий день „згоріли"...††).

Володько закурив цигарку і, човгаючи здоровенними черевиками, став ходити по карцері.

В одеськім саді я гуляв,
З красоткой наслаждався;
В чіжолі кандали попав —

*) Грач — по тюремному новик.
**) „Бог" — те-ж що „Іван" по тюремному.
***) Гарному.
†) Ерик — дідок.
††) Попались.

заспівав він дзвінким альтом, і було чудно помічати в дитячому голосі добре переняту манеру старих вязнів.

— Ех, товаришу! — заговорив він, відразу кинувши пісню, — шкода мені на волі одного тільки: маруху†††) милу покинув я в Таганрозі. От красючка — як лялька!

— Велика-ж вона, твоя маруха? — усміхаючися собі в темноті, спитав Петро.

— Їй було... — Володько трохи подумав, — було їй тоді одинацять років. Вона теж шармачка. На побачення приїздила, два карбованці грошей передала — їй Богу! Падлець буду — не брешу! А це щось не чути. Треба було писнути їй. Чорт їх розбере — цих бабів — може вже з другим любов закрутила!

Ти думаєш, подлянка,
Що я тут пропаду?
Як вийду я на волю —
За все тобі одомщу!
Ручки-ножки поламаю
І кости покручу...

Між ґратами щось забрязчало; показався блискучий кінець штика.

— Ей ти, чортик! — почувся за стіною голос вартового, — лежи мовчки, а то я тебе покладу!

Коли Петрові обридло слухати пацанка, він сказав йому:

— Ну й „наливаєш" же ти добре, товаришок! Не знаю — який з тебе Іван вийде, ну, а тріпач добрий!

Пацанок почав клястися:

— Падлець буду, коли хоч трошки брещу! Щоб мені волі не побачити, коли „наливаю"! — поклявся він великою тюремною клятьбою.

†††) Полюбовницю.

— Годі, Володьку! — гостро сказав Петро, — воля тобі ще потрібна буде.

Пацанок насупився й замовк.

Петрові стало шкода чогось хлопця і він почав щиро розпитувати про його життя. Пацанок зразу одмовляв з неохотою, голосом ображеного, а потім відразу якось залишив свій тюремний тон і дитячим голосом став розповідати про своє життя.

— Як мені живеться — питаєш? — промовив він, присовуючись ближче до Петра й обгортаючись од холоду в свій полотняний бушлатик. — Погано живеться, товаришу: боги чіпляються до мене, завжди дражнять: бачать, що я малий, нікого не подужаю з їх. Спати посилають „на грачівку" й їсти садовлять з „грачами". А хіба я дешевший за їх? Мій батько був шармачем і я шармач! Я не менше покрав на волі од їх. Дай, Боже, усякому стільки покрасти, як я перекрав! — казав пацанок смутним голосом.

Петро слухав тиху скаргу пацанкову, його чистий мельодійний голосок, і йому почало здаватися, що немов він десь уже чув цей голос.

— Як ти гадаєш, товаришу, — через якийсь час звернувся до Петра пацанок, — дадуть нам завтра паски та крашанки, чи ні? Розказують, що торік давали на Паску всім по маленькій пасочці й по дві крашанки.

— Хоч і даватимуть, то нам з тобою мабуть не достанеться: ми-ж з тобою в карцері! — одмовив Петро.

— То може як вийдемо, то дадуть? Може хоч крашанки нам зоставлять?

— Навряд, товаришок.

— А як не дадуть, то ми будемо вимагати. Правда, товаришу? Прийде прокурор, то ми йому й заявимо.

Було помітно, що Володько дуже турбувався, щоб крашанки його не пропали.

Петро вже не слухав пацанка, й обнявши коліна руками, про віщось задумався. Отямився тільки тоді, коли пацанок, після довгої мовчанки, знов обізвався до його.

— „Зботай"*) щонебудь, товаришу, — промовив він, — може казку яку знаєш, а то скучно так сидіти.

— Щось позабував я вже казки, — глибоко зітхнувши після довгої задуми, одмовив Петро.

— Ну, розкажи щонебудь про свої партійні пригоди. Ти хто будеш? Есдек, чи есер, чи може анархіст? Я страх люблю слухати про „політичеських".

— Ну, слухай, товаришок, — сказав, хитнувши головою, Петро, — я розкажу тобі, тільки пильно слухай. От ти казав, що вилаяв масалку в Христа — чи знаєш ти, хто то такий Христос?

— Знаю, — одмовляє пацанок, — розпятіє, хрест, що ним попи чортів гонять.

— Ну, ще що знаєш?

— Більш не знаю, — одмовив той.

— Христос — не хрест. Ти послухай, що я тобі розкажу про Нього.

І Петро простою мовою еван-

*) Ботать — бр[illegible]

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В СПРАВІ СИРОТИНЦЯ.

У 279 числі „Свободи", з 1 грудня с. р., поміщено статтю, у якій автор називає місцевість Милвил, Н. Дж., непригожою для будови Сиротинця. Рівночасно подає він плян будови Сиротинця й подає, яка місцевість булаби для сього відповідною. Я є також тої гадки, що Милвил за глуха й тому невідповідна місцевість для будови Сиротинця, бо Сиротинець належить будувати там, де живе більше число Українців, і де через те булоби більше користи для Українців, де булоби подостатком здорового воздуху, та де булаби добра комунікація, щоби могли до Сиротинця легше довідатись гості з Европи, а головно, деб уряд У. Н. Союза міг мати лучший нагляд над згаданим Сиротинцем.

Після моєї гадки, до сього надається найлучше околиця Ню Йорку, одначе не саме місто, бо тут і ґрунт дорогий і повітря не таке здорове як поза містом. Ню Джерзі не надається, бо там ґрунт, в порівнанню з Ню Йорком, має меншу вартість. Також не підходилаби для будови Сиротинця й Нова Україна, бо ся місцевість лежить коло фабрик. Се може бути добра місцевість для робітника, але не на Сиротинець.

На мою гадку найкращим місцем під будову Сиротинця є Лонг Айленд, починаючи від Мінеолі. Тут належить брати під розвагу близкість моря, як з права, так і з ліва. Ся місцевість має подостатком дерев і лежить близько моря, а ціна землі не дорога. Можна тут мати газ, електрику, воду, каналізацію а також є тут земля до набуття не лотами, лише акрами, чого власне потреба Сиротинцеви, щоби збудувати будинок, завести садок і мати площу для забави дітей. Тут є подостатком простору, щоби не душитися в глухім куті й на маленьким куснику землі. Ліпом є тут потрібна для дітей морська вода, здорове повітря й инші вигоди. Коли хочемо дбати про сиріт, то ми повинні тепер подбати, щоби вони мали як найкращі вигоди. Думаю, що є ще досить часу подумати над тим і порадитися, де лучше будувати Сиротинець і що в такій важній народній справі забере голос іще більше тутешніх Українців.

На мою думку одначе, ми за вчасно підіймаємо балачки про те, де будувати Сиротинець. Чи є вже гроші на се, щоби розпочинати будівлю? Я думаю, що на будову такої інституції треба найменше 100 до 150 тисяч долярів. Добреби було, колиби ми енергічнійше взялися до збірки гроша на сю ціль і коли будемо мати принайменше 150 тисяч долярів в готівці, тоді можемо розпочинати дискусію, де будувати. Поки що лучше складати гроші на згаданий Сиротинець. Кожний, хто ще не дав, або дав мало, нехай дає більше, а тоді буде в нас Сиротинець і то в садку й над морем. Діти сироти будуть тоді бавитись на сонці, в зеленім садочку й будуть дякувати тим, що постарались для них о такий захист. А ми також приїдемо туди літом на відпочинок і будемо мати те внутрішне вдоволення, що се нашим заходом станув сей Сиротинець. Я вже дав на Сиротинець, одначе, коли се мало, пересилаю ще 5 долярів і прошу других іти моїм слідом і пересилати свої датки на згадану ціль.

К. Лисюк, Ню Йорк, Н. Й.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Степан Мусійчук.

ДО ДУМКИ.

Не муч мене, моя ти думко,
Оріднім краю!
І так мені в рідний край більше
Вже не вертати,
І так мені земленьку рідну
Вже не витати...
Лиши мене! Не муч, о думко,
Оріднім краю!

* * *

Не снися мені і не ввижайсь,
Хатинко рідна!
Вже й так мені під крилом [твоїм
Більш не уснути,
У холодку під стріхою твоєю
Більш не спічнути...
Не снися мені і не ввижайсь
Колиско рідна!

* * *

Не стій в очах і в день і ніччю,
Садочку пишний!
Вже й так мені не мож вернути
Днів юних моїх,
Вже й так мені не їсти більше
Овочів твоїх...
Не стій в очах і не мани мя,
Садочку пишний!

* * *

Затихни, ох, затихни, пісне
Рідна, чарівна —
Лісів, гаїв, потічків бистрих,
Лугів квітистих,
Борів, ярів, буйних, зелених
Піль колосистих!
Ох, не звени, затихни пісне
Рідна, чарівна!

* * *

Не муч мене, моя ти думко,
О ріднім краю!
Вже й так прийдесь тут на [чужині
Мені вмирати...
Дай по тяжкій праці буденній
[(фабричній)
Ніч тихо спати!
Не муч мене — о, моя думко!
Тебе благаю!

ПРИКАЗКИ.

Одному пригода другому пересторога.

Обмова-полова: вітер її рознесе, але й очі засипле.

Слово вилетить горобцем, а вернеться волом.

Самі в гріхах, як у репяхах, а ще й людей судять.

Правди на ніготь, а прибавить на лікоть.

Малі діти — малий клопіт, а доростуть — хату рознесуть.

Коли наше не в лад, то ми зі своїм назад.

За гроші тільки рідного батька не купиш.

Коли ведеться, то й згублене найдеться.

Богатого й серп голить, а вбогого й бритва не хоче.

Нема в світі правди — тільки рідна мати.

Біди не треба шукати — сама прийде до хати.

гелії став розказувати пацанкові про Христа.

Пацанок близько тулявся до його, чмихав, закидав питаннями і, коли Петро став розказувати про суд над Христом, про Його страждання й смерть, пацанок примовк, і тільки по тому, як сопів він носом, можна було вгадати, як пильно дослухується він до кожного слова.

Потім удвох вони почали тихо розмовляти про людей, про Христове вчення; марили про те, щоб сталося на землі, колиб знову прийшов Христос.

— Як думаю, — казав мрійно пацанок, — колиб тепер Він прийшов, то перш усього звелів би покарати всіх тих, що тепер нас мучать.

— Він навчав людей, щоб вони прощали своїм ворогам, — тихо одмовив Петро, — і Він, колиб вони покаялися, простив би все їм.

— Простив би? — розчаровано протяг пацанок.

— Усім би простив.

— І нашому начальникови простив би? — питає пацанок.

У Петра защеміло чогось серце, проте він переміг себе й сказав:

— І йому простив би, колиб він покаявся.

Пацанок замовк і задумався.

— Слухай, товаришу! — трохи перемовчавши, промовив він смутним голосом, — можеб він хоч з посади його скинув?

— Про те нема чого й казати: начальником він не був би над нами.

Пацанок відразу повеселів.

— Ага!... так йому! — радіючи казав він. — Зразу позривав би з його пагони та до параші поставив би. Парашником зробив би його! Чи так, товаришу? — Петро на свій страх дозволив пацанкові поставити начальника за парашника. Пацанок дзвінко й радісно засміявся.

Потім пацанок про щось задумався.

— Ну, а нам з тобою, товаришу, не попало́б часом од Його? — спитав пацанок.

Петро трохи подумав.

— Хто його зна, Володьку, — за себе не скажу: можеб мені й досталося од Його за щонебудь; ну, а тобі нічого не було́б — це я добре знаю.

— А чогож так? — тихо спитав Володько.

— Любив він пацанків, таких як ти.

— Любив? — радіючи й соромлячись, перепитав його.

— Любив, товаришок, і людям дуже наказував, щоб жаліли їх.

— А... — пацанок щось хотів сказати, та й замовк: Потім тихенько одсунувся од Петра... Та забув мабуть, що Петрова рука лежала у його на колінї. Нагнувся над нею, а з очей упала на неї тепла крапелька-сльозинка.

Петро став закурювати.

— Ти вмієш писати прошення? — казав пацанок через якийсь час Петрові, — у вашій камері, кажуть, усі вміють добре писати прошення.

— Можна буде написати, — сказав Петро.

— Мені радять, — казав пацанок з дитячим довір'ям, — щоб я послав прохання до цариці про помилування. Колиб гарно, жалібно написати, то може щонебудь би й вийшло.

— То лишнє, — сказав Петро, — тепер не дуже вважають на жалібні слова. Можна написати без того, може що й вийде.

— Е, ні, не кажи, товаришу! — казав Володько, — розказують, що тут була колись політичеська баришня, то вона так написала одному пацанкові прошеніє, що навіть надзирателі плакали. Усе його життя списала. Через два місяці од цариці й помилування прийшло... Так напишеш, товаришу? — сказав далі пацанок. — Напиши, пожалуста! Спиши про все. І що здоровля моє слабе, а кандьор поганий... що чаю-сахару немає, бо нема кому з волі прислати хоч карбованця. (Забув на той час пацанок про свою маруху). Напиши, що у мене „старушка-мать", що осталася без усякого прокормлення... І оте напиши, що ти казав... що Христос пацанків велів любити...

Крізь грати стало пробиватися синє світло ранку. Виявились брудні обдерті стіни. Дивлячись на їх прищуреними очима, можна було добре уявити буйний сад або непроглядний бір.

Згібнувшись бубличком і щільно обгорнувшись у полотняний бушлат, спав коло стіни на брудній голій мостині Володько. В сірому світлі досвітку вирізувалося його бліде личко з міцно заплющеними очима й по дитячи витягнутими губами.

Глянувши тепер на його, Петро відразу здумав, кого він йому нагадував.

Здавалося йому, що це не славний шармач Володько спить перед ним, а давній-давній його приятель, сільський школяр Марко, з котрим колись пасли вівці на селі. Такі шнурком брови, такий же ніс, губи... Тільки змарнів чогось він дуже та коло губів зявлялася нова рисочка недитячого страждання.

Часом крізь сон він щось говорив скоренько й невиразно — може про крашанку:

— Віддайте, суки, мою крашанку: тепер мені треба крашанки.

Розвиднялося. На мостині, в головах у Володьки, показалася надідена житня пайка, глечик з водою, насипана на ній купка соли.

А через ґрати вривався вже радісний гомін дзвонів, що розносився зо всіх церков міста.

Светослав Мінков.

ЖАР-ПТИЦЯ.

(З болгарського.)

Смерть відчинила двері старої хати. Попросила людей подивитися на Янула, шукача скарбів. Він лежав у чорній домовині, а в головах його світилася воскова свічка.

І люде прийшли. На пальцях увійшли, оглянули мерця, перешіптувалися.

Було тихо. Лише тяжкий стінний годинник махав маятником. Був вилинілий і жовтий наче соняшник, яким ворушить вітер. На крівлі воркотали голуби, по хаті бреніли мухи. Сідали мерцеві на лице, летіли з чола до уст — наче лазили по дереві або калині. Потім злетіли і посідали на віконну шибку.

Янул, шукач скарбів, помер у горах. Найшли його від високою скелею, із закровавленим лицем. В очах його лазили мурашки. Він упав із гори на діл. Ті, що тепер стояли довкола його смертної постелі, то були чужі і незнайомі. Одначе вони зайшли в його хату, щоби шукати оставленого скарбу. Бо вони знали, що Янул викопав скарб та що того скарбу пильнує Жар-птиця. Ця птиця зявилася Янулеві у сні. Жадоба тих скарбів завела в ночі Янула у гори, попри самітні зачаровані місця, сіла на поляні і розплилася золотим полумям. Янул копав під полумям і видобув той скарб із глибини землі.

Як прийшов панотець і винесли мерця, ніхто не пішов за домовиною на цвинтар. Одні розійшлися, одні осталися, виждаючи ночі.

Потім стали вони перешукувати хату. Нишпорили в кождому углі, перевернули все горі дном. Одного зеркала, що було закрите білим покривалом, не важилися торкнути, бо душа покійника була ще в хаті. Вона могла дихнути на шибу і намалювати на нім смерть, наче образ, що зявляється на шибі, як потисне мороз.

Всюди шукали. Не було ніде. З отворених скринь визирала поломана домашня обстановка, яку Бог знає хто там поклав; у пивницях лежали лише заржавілі причандали.

Нараз сказав один: „Поглянемо у піч". Але там руки схопили лише холодний попіл.

Прийшов ранок. Сонце зійшло над містом і затопило вікна у жарі. На деревах цвірінькали горобці, на вулицях показалися люде.

Люде, що шукали скарбу, все ще стояли посеред хати, де заяснів сонішник-годинник. Лиця їх поблідли із змучення, а їх мутні очи поглядали якось так дивно, наче гляділи у далеку далечінь. Розуміли, що не найдуть нічого, а таки не відходили.

Принесли джаґани і мотики і рилися в землі наче хроби... Копали дні, копали тижні, місяці. Стара хата запалася, перехилилася на бік. Стіни тріскали, голуби повтікали, в городі впав іней, обі букшпанові кулі перемінилися у великі кулі снігу, а з деревляної ринви водопроводу звисав ледяний скап. Вкінці прийшла знову весна й окрила дерева листям. У воздусі жужжіли бжоли, а стада ластівок протинали небесне склепіння наче чорні стріли.

Незнакомі шукали... Даремно. Джаґани добували на верх лише каміння.

Одного вечора всі покинули роботу, пішли до дому і більше не вертали. Остався лише один. Цей присягався, що копатиме хочби до кінця світа, аби найти той скарб. Очі його жевріли, груди його віддихали тяжко, з рук і ніг стікала йому кров.

Стара хата завалилася. Стіна, що на ній висіло зеркало, все ще виставала зпоміж звалищ, бо ніхто не важився копати під нею. Біле покривало маяло на вітрі, а шиба гляділа до неба наче бездонна глибина, дивилася на хмари і зорі.

Раз, як повний місяць виринув у подовгуватих рамах, підійшов той чоловік до зеркала і заглянув у нього. Страх проняв його серце. Він побачив перед собою образ Янула, шукача скарбів. Глядів на нього вдумчиво і пророчо-мудро наче святий образ.

Чоловік хотів прогнати зі своїх очей примару, подався взад, підняв камінь і кинув ним у зеркало. Камінь поцілив і розтріскав скло.

Тепер злопотіла велика жар-птиця, наче з розбитої клітки. Знялася вгору. З її крил розсівалось золоте полумя і падало на землю. В ночі зійшло сонце.

Чоловік кинувся за птицею, хотів здогнати її. А птиця облетіла довкола і знову сіла на землю.

На другий день той самітний чоловік пробудився на Януловій могилі, посеред запалих хрестів, серед цвітучого дроку (зіновать-Геніста).

Переклав **М. Ходорівський**.

Добра жінка мужеви свому — вінець, а зла — кінець.

Оженитись — не напасть, та щоби оженившись — не пропасть.

Перша жінка від Бога, друга від людей, а третя від чорта.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., Уряд Тов. Запорожська Січ, від. 3, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться дня 9. грудня, в пятницю, о год. 7-ій вечер., в церковній гали на South St. На сей мітінґ обовязаний кождий член явитись. — М. Сухоровський, секретар.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться в пятницю, дня 9-го грудня, в годині 8-ій вечер. Обовязком є всіх членів прибути і вирівнати всі свої залеглости сего місяця, так, щоби на річнім мітінґу контрольна комісія могла здати звіт з цілого року. Котрий з членів не виповнить своїх залеглостий, буде суспендований. Кождий член має принести зі собою 30 ц. за календар У. Н. Союза, який одержить на мітінґу. Є много важних справ до полагодження. Неприсутний член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — І. Ґенеґа, предс.; І. Кеценюк, кас.; К. Пілат, секр.

БАЛТІМОР, МД. Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. грудня, зараз по Сл. Божій в домі парохіяльнім. Обовязком кождого члена явитись на сей мітінґ. Уряд і контр. комісія здадуть справоздание за сей рік і буде вибір уряду на рік 1928. Проситься тих членів, котрі ще не зложили своєї жертви на Сиротинець У. Н. Союза, щоби зложили сего місяця. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Хто хоче вписатися до Бр. і У. Н. Союза зволить прийти на мітінґ; вступ вільний. Користайте з нагоди, щоб колись не було запізно. Не явившийся член на мітінґ заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Уряд.

ЛАКАВАНА, Н. Й. Бр. Пресв. Богородиці, від. 149, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться дня 11. грудня в неділю, на гали парафіяльній, о годині 3-ій пополудни. Проситься членів зійтись на сей мітінґ, бо маємо важні справи до полагодження. Буде справоздание і вибір уряду на 1928 р. Котрий член не явиться на сей мітінґ дістане переступний лист з нашого Братства і най іде, де йому подобається. — Михайло Бойко, предс.; Стефан Куліковський, кас.; Онуфрій Стецьків, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 11-го грудня, 1-ій год. попол., в гали У. Н. Дому. Проситься всіх членів прибути на збори і вирівнати свої вкладки. Також кождий член має принести 1 дол. на Сиротинець, хто еще не жертвував. Кождий член отримає календар У. Н. Союза на рік 1928. — Григ. Степанек, фін. секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Сестр. Непороч. Зачаття Д. Марії, від. 290, повідомляє всіх членкиць, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. грудня, о 2-ій годині попол. в гали церковний, 121 Church St. Кожда членкиця має явитись на мітінґ, бо маємо важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1928 рік. Не явившася членкиця буде карана 1 дол., а урядничка 2 дол. — Анна Химяк, секр.; Текля Бартіх, пр.

ЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. грудня, точно о годині 2-ій попол., в домі тов. Николи Іщук, 708 McIlvaine St. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на мітінґ, бо буде вибір уряду на 1928 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неявившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. Контр. комісія здасть звіт за другого пів року. — Гр. Довид, предс.; Семеон Чабан, кас.; Вас. Новак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 11-го грудня в год. 12.30 в гали У. Н. Дому, на Вест 14-ій вул. Проситься членів прийти на сі збори і виповнити усі свої довги, бо в противнім разі будуть виключені з Тов. і Союза. — В. Репужинський, гол.; Іл. Лазірко, кас.; Н. Задерецький, секр. фін.

ОЛІЕН, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 263, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. грудня, о год. 2-ій пополудни у власній гали при Ґріффін ул. Обовязком кождого члена є явитись на сім мітінґу, бо буде богато справ до полагодження. На сім мітінґу контр. комісія здасть справоздание з будови галі та вибересь новий уряд на 1928 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Г. Підскальний, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, подає до відома всім членам, що загальні збори відбудуться у церковній гали, дня 11. грудня, о годині 2-ій попол. Присутність кождого члена на зборах обовязкова, бо буде вибір уряду на 1928 рік. Також взиваєсь членів, щ оби бодай на ті збори привели хоч раз в рік по одному членови до нашого Тов., котрих приймеється без вступного. — Секретар.

ВІЛКС БЕРІ, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 278, дає до відома всім членам, що річний мітінґ відбудеться дня 11. грудня в неділю, в гали церковній на North River St. Повинністю [illegible] сім мітінґу. Буде справа Сиротинця, вибір нового уряду на рік 1928, справоздание контр. комісії. Неявившийся член зплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. Кождий член має вирівнати свої вкладки за сей рік. — Йосиф Гоменюк, предс.; Іван Сенчук, кас.; Йосиф Крохмалюк, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що річний мітінґ відбудеться дня 10. грудня в гали церковній, 34 Біч ул., точно о год. 7-ій вечер. Кождий член є обовязаний прийти точно на час. Контр. комісія здасть справоздание, а урядники кождий з осібна. Кождий член отримає календар за доплатою 30 ц. Будемо приймати нових членів без вступного, тому кождий член повинен привести хоч одного нового члена. Теперішні члени повинні вписати свої діточки до У. Н. Союза. — Іван Глива, предс.; В. Підлуський, кас.; Мих. Галькевич, фін. секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. грудня, в гали парохіяльній, точно о 12-ій год. в палудне. Проситься всіх членів прибути на час, бо буде справоздание старого уряду і вибір нового на 1928 рік. Довгуючих членів взивається вирівнати свої вкладки за сей рік, бо в противнім разі будуть суспендовані. Також взивається тих членів і членкинь, котрі ще не дали на Сиротинець за 1926 і 1927 рік, щоби принесли на річний мітінґ, бо в грудни вишлеться збірку до У. Н. Союза. — В. Струж, предс.; Йосиф Урбан, секр.; П. Турчин, кас.

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 357, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. грудня, в год. 1.30 попол., в Муз Гали на Кінг ул. Буде справоздание касове і вибір уряду в 1928 рік. Маємо також кількананцять інших важних справ до полагодження кождий член обовязаний прибути на час. — Теодор Пентелей, предс.; А. Візний, секр.

БЕЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11-го грудня, в год. 2.30 пополудни, в гали церковній на 25-ій вул. Проситься всіх членів прибути, бо буде справоздание урядників і вибір уряду на 1928 рік. Неявившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Юрко Бойко, секр.

ФЕНІКСВІЛ, ПА. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 321, повідомляє своїх членів, що річне засідання відбудеться дня 11. грудня, в домі Мартина Воробця на розі Гай і Мейн ул. Проситься членів місцевих і позамісцевих хоч раз в році прийти на збори, щоби послухати справоздання. Члени довгуючі мають вирівнати свої залеглости. Не явившийся член на сих зборах буде караний грошево. — Вартин Воробець, секр.

ІЗЕЛІН, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 366, дає до відома своїм членам, що річний мітінґ відбудеться дня 10. грудня, в суботу, о 7-ій год. вечір, в сторі Дрозди, Correjo Ave. Кождий член повинен бути, бо буде вибір урядників на 1928 рік і справоздание уряду. Кождий член має вирівнати свої залеглости. Неявившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — Петро Баховський, предс.; Яків Ленчик, секр.; Андрій Яворський, кас.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, дня 11. грудня, о годині 2-ій попол., в помешканню У. А. Горожанського Клюбу, 618 Лакавана Евню. Проситься всіх членів прибути на сі збори, бо буде вибір уряду на 1928 рік. Неявившийся член чи урядник заплатить кару 1 дол. — Е. Грещук, предс.; В. Бутинський, секр.

РІВЕРГЕД, Л. АЙ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 256, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 11. грудня відбудеться річний мітінґ в церковній гали, зараз по відправі. Проситься всіх членів явитись на той мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Уряд і контр. комісія здадуть справоздание за сей рік по чім відбудесь вибір уряду на 1928 рік. На мітінґу будесь принимати в члени Бр. і Союза без вступного. Неявившийся член запла[illegible] хвали. — Теодор Навроцький, предс.; Іван Самотіс, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. Запорожська Січ, від. 67, повідомляє, що річний мітінґ відбудесь о 2-ій год. попол. в неділю, дня 11. грудня, в гали Liberty прий Мей ул. Буде вибір уряду і другі важні справи. Не явившийся член заплатить кари 25 ц., а урядник 50 ц. — В. Вавро, предс.; І. Пиріг, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 349, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. грудня, о 1-ій год. попол., в Ліберти Гол. На сей мітінґ має явитися кождий член, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1928 рік. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. Не явившийся член заплатить кари 1 дол. а урядник 2 дол. Хто хоче вступити в члени зволить прийти на мітінґ, а буде принятий без вступного. — Ілько Шигира, предс.; Ілько Лесик, кас.; Дмитро Федина, секр.

ФРЕНКФОРД, ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться дня 11. грудня, в неділю, о годині 2-ій попол. [illegible] церковній. Буде вибір уряду на 1928 рік. Довгуючих членів напоминається, щоб вирівнали свої залеглости. Тих членів, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, взивається зложити на тім мітінґу. Неявившийся член заплатить кари 0 ц., а урядник 1 дол. — М. Орляк, предс.; С. Гладчук, секр.; І. Дулеба, кас.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. Зоря, від. 346, що річний мітінґ відбудеться 10. грудня, в суботу, о год. 6.30 вечером під ч. 7730 Brewster Ave. Присутність кождого члена конечна, бо є много справ до полагодження. Буде вибір уряду на рік 1928. Проситься привести нових членів. Як буде 10 нових членів, то товариська каса заплатить лікаря. — Андрій Мацькевич, предс.; Йосиф Навроцький, кас.; Михайло Черкас, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Січові Стрільці, від. 44, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. грудня в 2-ій год. пополудни, в гали укр. правосл. церкви на Нюпорт Евеню. Всі члени обовязані прийти на сей мітінґ. Урядники здадуть своє справоздание по чім буде вибір уряду на 1928 рік. — Стефан Кудрик, пр.; Л. Демчук, кас.; Н. Ленчук, писар.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, від. 266, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. грудня, о годині 10-тій рано, в гали церковній при Пуласки ул. На порядку нарад є важні справи; буде також вибір уряду на 1928 рік. Обовязком кождого члена є прибути на мітінґ. Будемо принимати нових членів, тому хто з членів має знакомих, котрі не належать до Союза, повинен привести їх на мітінґ. — О. Базарницький, предс.; Т. Сюрко, секретар.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ОРЕНДЖ, КОНН.

Жертви на поводян.

Тут засилаю збірку для поводян, яку зложили: п-ні Болдвин $3; по $1: др. Болдвин, т-ні Я. Н. Болдвин, Анна Дацко, Г. Дмитришин, В. Дмитришин; від себе докладаю $2. Є се жертви з Орендж а також з Ансонії. Гроші переслано до Обеднання.

Анна Зборівська.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й.

Братство Чесн. Хреста в Стейплетон, Н. Й., відділ 25 Провидіня, вислало через Обеднання $45.00 на потерпівших від повені в Галичині.

Г. Манастирський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Робітники бучерні Філінґа, без ріжниці народности, жертвам повені в Галичині.

Довідавшись про жахливу повінь в Галичині, пішов я поміж своїх товаришів-робітників, що працюють у бучерні Філінґа і зібрав від них жертви на потерпівших від повені. Треба тут зазначити, що жертви складали усі, так Українці як і чужинці. Жертвували по доляррови: Ів. Владика, С. Вачук, М. Комаровський, Гр. Владика, М. Кузьмич, І. Кузбит; по 50 цнт.: І. Лемчик, Г. Райтер (Німець), П. Наконечний, Луй Маріна, О. Масурат, Геок Невій, М. Ковтун, А. Баґнал, М. Феснак. Решту зібрано дрібними жертвами між самими Німцями. Крім сього жертвував В. Богачевський $2.00, а також підписаний від себе $2.00. — Разом переслано до Обеднання $16.50. Рівночасно звертаюся до усіх американських Українців з візванням, щоби не забували на Старий Краю і на тих, що там гинуть, з голоду і холоду й слали їм свої жертви, зібрані як між своїми так і чужими.

Андрій Мельник.

ПОЧТОВА СКРИНКА

від Укр. Демократичного Клюбу.

В відповіди на листові запити в справі Бенкету У. Д. К., який має відбутись в неділю, 15. січня 1928 р. при 66-68 East 4th St., Manhattan Lyceum Hall, New York, Комітет Бенкету заявляє, що замовлення столів для більших гуртків буде можна полагодити в часі балю від 2.30 до 7.30 вечером, в день висше згаданий. В день Бенкету білетів продаватись не буде. Належитість або зворот білетів повинні бути звернені не пізнійше як до 20-го сего місяця. — Остаємось з поважанням, за Виділ У. Д. К. 284-7

Володимир Юрковський.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВИЛКС БЕРИ, ПА.

Чому у нас не так як у людей. Чому за нас так мало чути. Хто не дає збудувати одноцільного фронту.

Я сам мешкаю, як то кажуть, на плейзі в Пленз, Па., але звязаний роботою і цілим своїм приватним і громадянським життям з вилксберською громадою. А що я є горячим приклонником і нашої газети „Свободи" та її національного напряму, то прикро мені, що з моєї громади так мало відомостей подають до „Свободи". Виходило би, що по всіх громадах життя, що всюди є люде, що дбають про народні справи та намагаються піднести нашу іміґрацію в Америці. Всюди щось будують, щось обмірковують, над чимсь спільно радять і доходять до якоїсь згоди. Принаймні доходять до згоди ті, що між собою не повинні ріжнитися, бо у всіх них однакові політичні погляди, один ідеал народній і одна і та сама любов до свого народу.

Отже і в нашій громаді є споре число таких самих людей, які раді би піднести нашу громаду; які радо йдуть на зустріч кождій добрій справі і яких болить, що наша громада стоїть осторонь від загально-українського життя в Америці. І нас болить, що є зїзди, є конґреси, а наших представників там бракує. Займають другі громади слово в справах школи чи других рівно важних, а ми поводимося так, як би нас те все не обходило. Обєднується українська іміґрація, реформується, роздумує над тим, як поліпшити нашу долю тут в Америці і там за морем, а ми бокуємо від того. І чи дійсно бокуємо? О ні, це було би несправедливо. Не бокуємо ми від ніякого обєднання, ми його прагнемо. І тішимося нашою славною організацією, а саме Обєднанням в Филаделфії. Тільки ми не вміємо постояти ще добре за своїм. І тому в нас виходить на таке, що громада по свому, а одиниця в другий бік. А тою одиницею є наш парох о. М. Паздрій. Я не маю нічого проти о. Паздрія, я навіть з ним разом до останку працював, але мимо того, що думаю, то й кажу. Бо може о. Паздрій попирати еп. Богачевського і його боятися, може тремтіти за парохію, може показувати себе перед еп. Богачевським вірним конкордатником і рутенцем, але з того ще не виходить, щоби ціла громада подобала на о. Паздрія. Він може навіть не любити „Свободи", але він не може не дозволити цілій громаді її любити. От. Паздрієви може бути похвала від еп. Богачевського за те, що про його парохію нема нічого в „Свободі", але це все не мусить бути і не є понутру парохіянам о. Паздрія. І отсе власне хочу я тут піднести. Я хочу зазначити, що в нашій громаді є добрі люде, що дійсно дбають зі щирого серця про народну справу. Дбають і про Сиротинець У. Н. Союза. Дбають про Падолистове Свято і про поміч потерпівшим від повені. Як по других громадах так і у нас вибрано навіть Спільний Комітет до справи допомоги поводянам. Ухвалено і переведено 15 жовтня Український Теґдей і заразом ухвалено одноголосно, щоби завчасу і про комітет і про всю нашу роботу повідомляти точно „Свободу". Але того не виконано як слід, бо в нас якось всьо нишком-тишком, всьо секретно. А нарід тим обурений.

От на Теґдей я сам стратив цілий робучий день і ходив з 7 дівчатами по своїм плейзі за збіркою. Так само поступали й другі громадяне. І зібрали понад $800. Зібрався Спільний Комітет, що складався з 30 представників і згідно ухвалено, що гроші мають бути вислані до краю через Обєднанне в Филаделфії. О. Паздрій не міг тоді противитися ухвалі і заявив, що він вишле гроші, але передом запитає касієра Обєднання п. Грицея, скільки коштує пересилка, бо він готов вислати з Вилксбері до краю за $4.

Я щось знюхав письмо носом і спротивився тому. І кажу: шлють другі громади тисячами до Обєднання і не бояться, то чомуж ми маємо боятися слати? Один доляр сюди чи туди не відграває ролі. Солідарність і один фронт має більше значіння як один доляр. Тимбільше, що я вже й так вислав пару долярів від Братства до Обєднання і казав зачислити до спільної збірки.

І так ніхто не знав довший час, що властиво діється з грішми і многі до нині не знають. Аж здибаю касієра гром. Семена Шопяка і питаю, що з грішми? А він каже, що о. Паздрій вислав на власну руку, а не так як ухвалив комітет. О. Паздрій мав казати, що еп. Богачевський гнівався би на него, як би він вислав гроші там, де засідають викляті епископом люде.

Отже таке поступовання нам всім тут не любиться. Бо о. Паздрій повинен знати, що еп. Богачевському може не нодобатися Обєднанне і „Свобода", а можуть вони не подобатися і о. Паздрієви так як не подобаються Польщі і Москві, але то нас менше обходить. Еп. Богачевський може виклинати кого собі захоче, а український нарід може знова викинути зі свого серця накиненого йому Варшавою епископа. Наша одначе воля повинна бути пошанована і зложений і зібраний нами гріш повинен бути відісланий так, як собі того нарід бажає. Це є прямо соромом для нашої громади, щоби одиниця могла собі так з нас кпити, робити замішанне в громаді, невдоволенне і розбиття. Через те й проходить у нас інша добра праця без відгомону. Навіть за Падолистове Свято, що відбулося в нас 26 падолиста, нема кому згадати. А треба признати, що місцевий дякоучитель Заяць дійсно доложив тут богато труду і гарно вишколив Аматорський Співацький Кружок та діти, а рівнож ще й банду. І гроші зібрано з нагоди свята, тільки знова не знати чи не зроблять з висилкою знова якогось баламуцтва.

Видно, що в нашій громаді моглаб піти робота. І добреб було, як то кажуть, і попови і громаді, колиб цілком непотрібно не досягала нас рутенська гнилизна.

Йосиф Катулька.

ПОДЯКА

Я низше підписаний складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за узглядненння моєї просьби й уділення мені запомоги з „Фонду Запомогового" у сумі $50. Є се вже трета з ряду запомога, яку я одержав в часі моєї довголітньої недуги. У. Н. Союз є дійсним батьком для тих, що належать до нього. Желаю тому йому придбання як найбільше членів, бо він вповні на це заслугує. Він вже обтер не одну сльозу нещасливцеви, опущеному від всіх, даючи йому як матеріяльну так і моральну поміч. Кличу тому до тих, що ще не належать до У. Н. Союза, щоби вступали в його члени, а головно нехай вписують до нього своїх дітей, бо на дітях полягає розвій і поступ У. Н. Союза. — Іван Кренціґлова, член від. 341. У. Н. Союза, Клівленд, О.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ